

část 1 PŘED NÁVŠTĚVOU DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ:

Divadelní hra Ivana Hubače, která je adaptací televizního filmu jeho otce Jiřího Hubače, vypráví velký příběh jedné hrdé ženy. Její osud je hořkosladký jako Moët & Chandon ze zámeckého vinného sklepa a lehkobolný jako valčík Petra Iljiče Čajkovského. V titulní roli tragikomedie o hodnotách, které nedokáže vymazat žádná politická garnitura, se představí Vlasta Hartlová.

Zodpověz tyto otázky:

- 1) Co znamená, že divadelní hra je adaptace televizního filmu? Co bylo dříve?

- 2) Jak bys vysvětlil/a pojem tragikomedie?

- 3) Co znamená označení j. h.?

část Dobový kontext:

1 Význam šlechty v českých zemích se změnil už po roce 1918 se založením samostatného Československa. Byly zrušeny šlechtické tituly a majetek šlechtických rodů byl z části znárodněn v prospěch nového státu a odkoupen za nižší tržní cenu (Pozemková reforma 1919). Příslušníci šlechty, která hlásila svoji příslušnost k Československu, se ale často stali významnými politiky a pracovali pro stát. Cizí šlechta byla v horším postavení, protože cílem reformy bylo mj. posílení českých a slovenských občanů proti německé a maďarské menšině. Postavení šlechty se tedy změnilo, nebylo už privilegované, ale příslušníci rodů se mohli zařadit do nové společnosti tzv. první republiky.

Pozice šlechty ve společnosti prošla další výraznou proměnou v důsledku Mnichovské dohody, okupace Československa a válečnými událostmi 1938-1945, a zejména pak v souvislosti s komunistickým „Vítězným únorem“ roku 1948, po kterém se šlechta stala oficiálním a třídním nepřítelem.

Tzv. Vítězný únor – komunistický státní převrat, jehož důsledkem bylo otevřené přihlášení k politice Sovětského svazu, abdikace prezidenta Edvarda Beneše a nástup Klementa Gottwalda. Pro šlechtu znamenal tento nový režim další znárodnování a zabavování – tentokrát celého majetku – bez náhrady (příkladem je např. zámek Rapotín, Kožušany, Křenovice – v současnosti všechny zbořené).

Šlechta, která se dostala do nezáviděníhodného postavení, měla na výběr ze dvou možností:

- 1) setrvat v Československu i za cenu dalších perzekucí (např. nemožnost vzdělání, vykonávání podřadných profesí, šikana ze strany úřadů, sledování Státní bezpečností, zákaz pobytu a další).
- 2) odejít do exilu – ztráta majetku byla v takovém případě samozřejmostí

Perzekuováni byli také všichni, kdo s tzv. třídními nepřáteli byli buď jen v neformálním kontaktu.

ÚKOLY:

Napiš, co tě napadne, když se řekne komunismus nebo socialismus:

Hraběnka z naší inscenace je fiktivní postava. Napiš, co to znamená:

Doplň, co znamenají slova (použij slovník nebo vyhledavač):

Znárodnění _____

Dělnická třída _____

Buržoazie _____

Třídní nepřítel _____

HRABĚNKA – pracovní list

část 1 Konfiskace _____
Vykořisťovatel _____
Aristokracie _____
Exil _____
Garnitura _____

Slovníček zkratk – vyhledej si a doplň jejich význam:

JZD _____
SSSR _____
STB _____
VB _____
SSM _____
SNB _____

část 2 BĚHEM DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ – VŠÍMEJ SI A POTOM VYPRACUJ ÚKOLY:

V jakém roce se zřejmě příběh Hraběnky odehrává a z čeho tak usuzuješ?

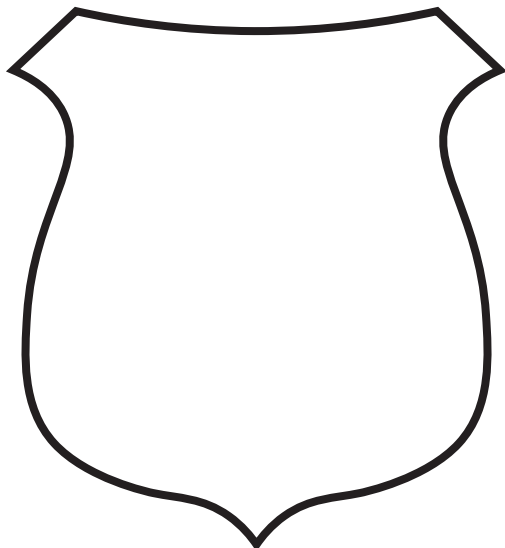

Jaké je heslo Hraběnčina rodu?

Šlechtickým rodům bylo také zakázáno používat erby.

Zkus ale pro Hraběnku nějaký vytvořit.

Kde Hraběnka pracuje a co je náplní její práce?

Jaký paragraf může porušit hostinský, když prodá Hraběnce šampaňské?

Co riskuje Alois tím, že pomáhá Hraběnce?

HRABĚNKA – pracovní list

část 2

Jak Hraběnka vypadá? Jak se obléká? Všiml sis nějakých detailů?

Jak se od Hraběnky odlišují obyvatelé vesnice kolem Zámku? Popiš jejich vzhled:

Nejen oblečení – v našem případě kostým – odlišuje Hraběnku od ostatních lidí. Jak bys popsal Hraběnkino chování?

Herci používají pro uchopení role různé výrazové prostředky. Jsou to např. hlas, gesta, pohyb, styl chůze, práce s rekvizitami...

Popiš, jak se se svou rolí vypořádal představitel Předsedy.

Představení Hraběnka se odehrává na jevišti, ale scéna představuje různá prostředí – jaké jsou jejich charakteristické znaky:

Scénu můžeš taky načrtnout a popsat:

Co je dominantním prvkem na scéně a proč?

Jaká hudba doprovází naši inscenaci?

část Pamatuješ si slova některé písně? Napiš je:

2

část PO NÁVŠTĚVĚ DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ:

3

Proč se Hraběnka vrací na svůj zámek? Zamysli se, proč riskuje tím, že porušuje zákaz pobytu:

Ke jménům postav napiš pracovní pozici, na které pracovaly na zámku a jejich povolání po znárodnění zámku. Zamysli se, jak se změnil život postav poté, co opustily hraběcí službu:

Alois _____

Mařka _____

Eva _____

Víš, jací další lidé byli po Únoru 1948 utlačováni komunistickým režimem? Znáš nějaká konkrétní jména – např. politických vězňů z období 50.let?

Sestav z těchto slov oblíbené antikomunistické heslo:

SVAZEM / ZEM / NA / PŘIŠLA / SE / BÍDA / SOVĚTSKÝM

Symbolika rudé barvy na komunistických reáliích:

Červená – tedy rudá je považována za barvu revoluce, ale také barvu krve – v době komunismu za barvu krve těch, kteří padli za socialismus a jeho hodnoty. Rudé bylo za komunistického režimu vše „správné“ – noviny Rudé právo, Rudá armáda, Rudé náměstí v Moskvě, rudá vlajka Sovětského svazu se srpem a kladivem (symbol spojení dělníků a rolníků), rudé karafiáty – květiny, které byly poměrně dostupné celý rok a zdobily stoly na zasedáních a dávaly se také komunistickým pohlavárům i ženám k blahopřání. Rudá hvězda s pěti cípy symbolizovala pět kontinentů světa a jejich vzájemnou spolupráci, ale také pět prstů na ruce dělníka.

HRABĚNKA – pracovní list

Ateliér
MDO

část
3

Všiml sis dělníků na kulisách naší inscenace?

Vybarvi obrázek a vymysli k němu vlastní budovatelské heslo.

Tip: heslo bude nejlépe vypadat na rudém podkladu se žlutými písmeny. Důraz zesílíš použitím kapitálek.

Tip: Zaujalo tě téma inscenace? Možná by se ti líbil film *Skřivánci na niti* v režii Jiřího Menzela. Film byl natočen v roce 1969 a byl režimem zakázán. Takovým filmům se říkalo „trezorové“.

Jak se ti líbilo představení? Komu bys ho doporučil?

Rozuměl jsi všemu nebo bys potřeboval ještě něco vysvětlit?

Co bys vzkázal tvůrcům a hercům inscenace?

Svůj vzkaz nám taky můžeš poslat na e-mail atelier@mdol.cz

Další představení Klubu mladého diváka najdeš na stránkách <https://www.kmdarter.cz/>

Za finanční spoluúčasti EU prostřednictvím NPO a MK.

Zřizovatelem Moravského divadlo Olomouc je statutární město Olomouc. Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Olomouckého kraje.

Moravské divadlo
Olomouc

www.moravskedivadlo.cz

Text a úkoly: Iлона Mach
Grafická úprava: Ondřej Maslák